

Inhoud

<i>Je moestuin binnen handbereik</i>4	<i>De goede potgrond voor groenten?</i> 13
Welke groenten kunnen in een pot?	Verschillende kwaliteiten potgrond voor het balkon
De goede ligging voor een balkon	Moet je speciale potgrond voor moestuinen gebruiken?
<i>Goed om te weten</i>6	Eenvoudige tips om de grond lichter te maken
De wetgeving	Hoeveel potgrond heb je nodig?
Het gewicht van je materiaal berekenen	<i>Heb je mest nodig?</i> 15
Een kwestie van gezond verstand	Meststoffen om in huis te hebben
Watertoevoer op je balkon?	<i>Benodigd materiaal</i> 17
Gietwater opvangen	Om in de lente te zaaien
Welke potten?	Handig gereedschap
Het ideale materiaal?	En om water te geven?
Denk aan hangpotten	Je groenten beschermen
Gebruik ook de verticale ruimte	
<i>Potten en bakken voorbereiden</i> 11	
De potgrond draineren	
Zorg dat de potten verplaatsbaar zijn	
Vorst of hittegolf: goede isolatie	
Onmisbaar: een drainerende laag	

*Groenten, fruit en kruiden
voor op je balkon* 22

Aardbeien.....22
 Aubergine.....26
 Basilicum.....30
 Bieslook.....36
 Bonen40
 Courgette44
 Erwtjes48
 Kool52
 Laurier58
 Munt62
 Paprika66
 Peterselie.....70
 Radijsjes74
 Rozemarijn.....78
 Salie.....82

Sla86
 Snijbiet92
 Struiken met klein fruit96
 Tijm100
 Tomaat.....104
 Veldsla110
 Wortelen114

*De kalender voor de
moestuin op je balkon* 118

Register122
 Dankwoord126
 Fotoverantwoording.....127

Je moestuin binnen handbereik

Je hoeft geen groot dakterras te hebben om wat groenten te kunnen kweken en oogsten! Eén of twee bloembakken of een paar potten zijn al voldoende om te genieten van je eigen oogst...

Anderzijds moet je ook wel realistisch blijven en beseffen dat een paar potten nooit een echte moestuin kunnen vervangen, ook al is die maar 50 m² groot. Het is dus een illusie om te denken dat je je hele gezin te eten kunt geven van je balkon. Je moet deze hangende moestuin beschouwen als een soort tuin in zakformaat waarin je dagelijks je groenten kunt zien groeien. Daarna kun je bij het aperitief genieten van je kerstomaatjes 'uit eigen tuin' of verse kruiden gebruiken in je culinaire bereidingen.

WELKE GROENTEN KUNNEN IN EEN POT?

> **Twee basiscriteria** bepalen je keuze: relatief beperkte **hoogte** en **volume** van de groenten en een snelle groei, zodat je vanaf de eerste mooie dagen al van je eerste oogst kunt profiteren. De 'dwergrassen' die verkocht worden, zijn goed aangepast om in potten te kweken, maar er zijn nog meer mogelijkheden. Snijsla en radijsjes groeien ook heel snel. Kerstomaatjes zijn gewoon een must, hoewel ze wel wat veeleisender zijn voor de tuinier die zich erover gaat ontfermen...

> Op de **fiches** in dit boek raden wij de **variëteiten** aan die het meest geschikt zijn om in **potten en bakken te kweken**, maar ook **oude, oorspronkelijke variëteiten** die je met wat extra moeite belonen met decoratieve bladeren of vruchten, zowel op je balkon als op je bord.

Aromatische kruiden (hier basilicum) doen het meestal goed in een pot op het balkon.

DE GOEDE LIGGING VOOR EEN BALKON

> Als je balkon op het **oosten** of het **noorden** ligt, krijgt het maar een klein beetje zon in de loop van de dag. Dat is ideaal om in de zomer te genieten van wat koelte, maar voor de meeste groenten is het niet voldoende, en zeker niet voor fruit. Toch is het zelfs in dat geval nog niet hopeloos, want je kunt snijbiet kweken, de absolute koningin van de schaduw. Gekleurde snijbiet zoals 'Ruby Chard' is heel decoratief, maar groene snijbiet is lekkerder. Alle soorten radijsjes en sla hebben snel last van de

zomerse warmte, dus zij zullen ook blij zijn met deze beschutte plek...

> Op heel zonnige balkons, die pal op het **zuiden** gericht zijn, kun je tomaten, paprika's, aubergines en courgettes kweken, die allemaal veel warmte

willen, op voorwaarde dat je ze regelmatig water kunt geven.

> Een balkon op het **westen** is ideaal voor veel groenten die 'verbranden' als ze overdag te veel zon krijgen. Het is de perfecte ligging voor wortelgroenten, zoals bieten en worteltjes.

GOED OM TE WETEN

DE WETGEVING

> Voordat je je terras of je balkon gaat inrichten, moet je rekening houden met de **wetgeving**, want als er ongelukken gebeuren, kan de burgerlijke aansprakelijkheid van de bewoners een rol spelen.

- **Neem contact op met de stedenbouwkundige dienst** van je stad om te weten wat de plaatselijke wetgeving is. Houd er rekening mee dat die zelfs binnen dezelfde gemeente kan verschillen voor verschillende wijken.

- **Bekijk je huurcontract**, want daar staan vaak talloze details, verboden en andere beperkingen in die te maken hebben met de stedenbouwkundige regels van de gemeente.

- Een punt dat al te vaak over het hoofd gezien wordt: **belast je balkon of terras niet** met een gewicht dat groter is dan de totaal toegelaten belasting, want daardoor kan het gebouw op termijn beschadigd raken en kunnen er dus zware ongelukken gebeuren. De maximale belasting is meestal ongeveer 350 kg/m², maar het is verstandig om dit altijd na te vragen bij de eigenaar, de architect, de beheerder enzovoort en te zorgen dat je een schriftelijk bewijs hiervan hebt.

- **Voor vaste verbouwingen en werken aan je terras of balkon**, zoals pergola's of wanden, kun je beter een bouwaanvraag indienen bij de gemeente om problemen achteraf met je burens te voorkomen.

HET GEWICHT VAN JE MATERIAAL BEREKENEN

> Een balkon is meestal een constructie die aan een muur 'bevestigd' is en boven een lege ruimte

(of boven de balkons van de verdiepingen onder je) hangt, waardoor het niet zomaar elk gewicht kan houden. Het is dus belangrijk om rekening te houden met het gewicht van je bakken, potten, potgrond, planten enzovoort en met dat van de tuinier of tuiniers bij de inrichting van je balkon...

- **Weet dat een zak potgrond** van 40 liter ongeveer 12 tot 15 kg weegt en dat je 20 tot 50% extra moet rekenen als de grond nat is (na het water geven bijvoorbeeld). Voor een bak van 60 x 30 cm heb je drie zakken nodig. Een houten bak van die afmetingen weegt dus 10 kg voor de bak, tot 65 kg voor de potgrond, 5 kg grind voor de afwatering en een paar kilo voor de wieltjes, de onderschotel die het water opvangt, de planten, eventuele bordjes enzovoort. Dus in totaal een gewicht van ongeveer 85 kg voor een plantenbak waar amper twee tomatenplanten en drie slakroppen in passen!

Een steun voor de tuinslang is onmisbaar, zodat die niet rondslingert en je er niet over struikelt.

> Je hoeft je er echter ook niet te veel zorgen over te maken, want alle recente gebouwen hebben balkons die gerust een moestuin kunnen dragen. Deze kleine berekening is alleen bedoeld om tui- niers die een balkon of terras van een oud ge- bouw willen inrichten even te doen nadenken...

EEN KWESTIE VAN GEZOND VERSTAND

- **Bevestig je potten en bakken altijd** aan de binnenkant van de reling of ander hekwerk. Zorg ook altijd dat je potten goed aan de steunen be- vestigd zijn, zodat ze niet omgeblazen worden door de wind als de planten groter zijn.
- **Kies geen planten die te groot zijn** in verhou- ding tot de bak of tot je balkon, want dan lopen ze het risico de dupe te worden van slecht weer en vooral van de wind.
- **Onderhoud je 'hangende' moestuin** en ver- wijder alle afval, zodat je burens geen last hebben van plantaardig afval, rottend fruit enzovoort.

WATERTOEOVOER OP JE BALKON?

> Er zijn maar weinig balkons en terrassen met een watertoevoer! Dat is een verzuim van veel architecten die er niet aan denken dat je plan- ten water wilt geven of de buitenkant van je huis schoon wilt maken. De fabrikanten van tuinslan- gen hebben wel spiraalvormige slangen die niet veel plaats innemen op het balkon, maar dan heb je uiteraard nog een kraantje nodig.

> Als je geen aansluiting hebt op je balkon of ter- ras, dan zijn er twee mogelijkheden om water aan te voeren door een slang aan te sluiten op je huis: je gebruikt een koppeling van het type 'waterdief' die je aan het uiteinde van een kraan zonder schroef- draad bevestigt, of je bevestigt een prikkraan aan een bestaande toevoerleiding die gemakkelijk te bereiken is vanaf het balkon...

• **Een waterdief** is een automatische koppeling van Gardena. Aan de ene kant zit een opening met een rubber leertje die je rond de kraan beves- tigt met een vlindermoer zodat hij waterdicht is. Aan de andere kant zit een standaard mannelijke

Met een prikkraan kun je een watertoevoer maken vlak bij het balkon zonder in de koperen leiding te hoeven zagen of te hoeven solderen.

koppeling om met één klik een tuinslang met een vrouwelijke aansluiting op te bevestigen... Ideaal voor keukenkranen, maar niet bruikbaar voor badkamerkranen met een platte aansluiting.

• **Een prikkraan** is een kraan die op een soort zadel gemonteerd is en die op een bestaande koperen leiding gezet wordt zonder zagen of solde- ren: je moet dus wel goed weten waar het koude water loopt. Sluit dan de hoofdkraan af. Draai een kraan ergens in huis open om het water dat nog onder druk in de leidingen zit weg te laten stromen. Maak het zadel los van het kraantje. Maak eventueel de bevestigingsringen los waarmee de leiding aan de muur zit en schuif het zadel erach- ter. Schuur de leiding op met schuurpapier. Span het zadel met een schroevendraaier stevig aan. Schroef de kraan op het zadel tot de koperen lei- ding automatisch doorboord wordt. Zet de kraan ten slotte verticaal of horizontaal vast, affhanke- lijk van de situatie, maar zorg dat je de slang er nog op kunt bevestigen zonder dat er een knik in komt. Zet het kraantje met een Engelse sleutel vast aan het zadel. Sluit de tuinslang aan en draai de hoofdkraan open. Controleer of alles water- dicht is. Als alles goed gaat, draai je het kraantje dicht en bevestig je de leiding weer aan de muur.

Kies altijd onderschotels met een diameter die minstens 5 cm groter is dan die van de onderkant van de pot.

GIETWATER OPVANGEN

> Watertoevoer is een probleem op het balkon, maar **het opvangen en opnieuw gebruiken van gietwater** is een ander probleem, dat wellicht nog moeilijker op te lossen is. De meeste balkons hebben een of meer gaatjes voor de afvoer van regenwater, met aan de buitenkant van het balkon een buis die het water naar beneden leidt, meestal naar het balkon, het terras of de tuin van de onderburen! Dat systeem is uitstekend voor regenwater, maar je mag nooit het gietwater van je moestuin zo weg laten lopen, vol gronddeeltjes...

> Je moet dus zeker onderschotels onder alle potten en bakken zetten om het water op te vangen dat niet tegengehouden wordt door de potgrond. En dan zie je al snel het voordeel van **wieltjes onder grote bakken** of het verhogen van potten met **steunen met wieltjes**. Onderschotels zijn dan gemakkelijk onder de potten door te schuiven om

ze leeg te maken als ze vol zijn. Leegmaken, ja, maar waar? Zeker niet in de wc of in de afwasbak in de keuken, maar wel in een emmer, een oude badkuip of een bak die je in de schaduw op het balkon zet en waar je je gieter in kunt dompelen om je groenten te begieten...

> Bij bakken die aan de balustrade bevestigd zijn (aan de binnenkant) is het voldoende om het overtollige water in bakken eronder te laten lopen, die dan weer uitgerust zijn met onderschotels...

WELKE POTTEN?

> De keuze van de potgrond kan moeilijk zijn, maar ook voor de potten zijn er heel wat mogelijkheden, want je moet zowel het esthetische als het praktische aspect in het oog houden.

- **Denk eerst aan het esthetische aspect**, want de potten en bakken moeten een aangenaam decor vormen. Aarzel niet om vormen, afmetingen en materialen met elkaar te combineren.

- **Overweeg daarna het praktische aspect**, want je moet minimaal een effectieve diepte van 20 cm hebben en zelfs 30 cm voor wortelen en grote tomaten. De diameter mag nooit minder dan 20 cm zijn. Als je voor grotere potten of bakken kiest, kun je meer planten kweken, wat een spectaculairder effect kan geven en meer kans geeft op een mooie oogst. Vergeet dus de klassieke bakken met geraniums aan de reling van het balkon, behalve voor een aantal soorten waarvoor we dit specifiek vermelden op de fiche! Kies verder altijd voor potten met kettingen, handgrepen of andere hulpmiddelen om ze op te tillen.

> Je kunt potten, bakken, hangsystemen, tonnetjes, een oude gieter, een emmer... gebruiken.

HET IDEALE MATERIAAL?

> Gezien de gewichtsbependingen die een balkon of zelfs een vensterbank meebrengt, is het verstandig om lichte materialen te kiezen, zoals plastic in plaats van steen, hout in plaats van metaal... Bovendien zijn je potten dan veel ge-

Kies bakken met een handvat, dan zijn ze gemakkelijker te verplaatsen.

makkelijker te verplaatsen. Maar als je balkon voldoende gewicht kan dragen of je niet van plan bent heel veel potten te gebruiken, kun je gewoon het materiaal gebruiken waaraan jij de voorkeur geeft.

Vanuit praktisch oogpunt moet je wel aan de volgende punten denken:

- **Donkere materialen** nemen meer licht en warmte op dan lichte kleuren, waardoor de potgrond sneller opwarmt en dus ook sneller uitdroogt, zodat je vaker water moet geven.
- **Minder dikke materialen** zorgen dat de warmte sneller doorgegeven wordt aan de grond en aan de wortels. Niet alleen droogt de grond dan sneller uit, maar je loopt ook het risico dat de wortels van je planten onherstelbaar verbrand worden.
- **Poreuze materialen** zoals steen laten de potgrond 'ademen'; anderzijds houden ze minder vocht vast.

DENK AAN HANGPOTTEN

> Als je een klein balkon hebt, of als je alleen maar vensterbanken hebt, kun je hangpotten gebruiken die je aan het plafond of aan de muur

hangt. Je moet er dan wel rekening mee houden dat je pot niet diep is en dat je er dus alleen planten in kunt kweken die niet al te veeleisend zijn, zoals mediterrane kruiden. Maar dat is al heel leuk! Een lichtgewicht substraat is dan heel handig om de potten niet te zwaar te maken. Gebruik wel altijd stevige bouten om de haken vast te zetten...

GEbruik OOK DE VERTICALE RUIMTE

> Als je niet genoeg plaats hebt op je balkon, of als je gewoon meer ruimte wilt, gebruik dan ook de muren, de scheidingswanden, de reling en alle andere verticale wanden om klimmende groenten te kweken. Tomaten die je niet snoeit, bonen, courgettes enzovoort kun je langs een hekwerk leiden dat je stevig vastzet aan de wand. Dan hoeft je alleen maar een bloembak langs die wand te zetten en er klimplanten in te zaaien. Natuurlijk kun je ook 'lage' groenten aan de voet

Bevestig hangpotten altijd boven een bak. Die vangt dan het overtollige gietwater op.